

Τράπεζα Θεμάτων Αρχαία Γενικής Παιδείας Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18057

ΘΕΜΑ 89^{ον} Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 69-87**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΝ. *Οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μέτα.* 70
*Ἀλλ' ἴσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κείνον δ' ἐγὼ
θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν.
Φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
ἴσθια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος
ὄν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.* 75
*Ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.*
- ΙΣ. *Ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιῶμαι, τὸ δὲ
βίᾳ πολιτῶν δρᾶν ἔφην ἀμήχανος.*
- ΑΝ. *Σὺ μὲν τάδ' ἂν προὔχοι, ἐγὼ δὲ δὴ τάφον* 80
χάσσοις· ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι.
- ΙΣ. *Οἴμοι ταλαίνης ὡς ὑπερδέδοικά σου.*
- ΑΝ. *Μὴ μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.*
- ΙΣ. *Ἀλλ' οὐδ' προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτῶς ἐγὼ.* 85
- ΑΝ. *Οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔση
σιγῶς, ἔὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.*

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Εγώ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιῶμαι, ... κηρύξης τάδε.*

Μονάδες 30

B. 1.

- ΙΣ. Εγώ, βέβαια, δεν τα περιφρονώ (αυτά) είμαι, όμως, από τη φύση μου ανίκανη να ενεργώ παρά τη θέληση των πολιτών.
ΑΝ. Αυτά, βέβαια, εσύ μπορείς να τα προβάλλεις ως πρόφαση. Εγώ, όμως, θα πάω να σκάψω και να σηκώσω τύμβο για τον αγαπημένο μου αδερφό.
- ΙΣ. Αλίμονο, δυστυχισμένη, πόσο πολύ φοβάμαι για σένα.
ΑΝ. Μην ανησυχείς για μένα ᾗ για τη δική σου μοίρα φρόντιζε.
- ΙΣ. Τουλάχιστον σε κανένα μην αποκαλύψεις αυτό το έργο, αλλά να το κρατήσεις μυστικό ᾗ το ίδιο θα κάνω και εγώ.
ΑΝ. Αλίμονο, διακήρυξέ το σε όλους ᾗ Πολύ πιο μισητή θα είσαι αν σιωπήσεις και δεν ανακοινώσεις αυτά σε όλους.

2. Πώς κρίνει ο Σοφοκλής τις ανθρώπινες πράξεις στα σωζόμενα έργα του;

Μονάδες 10

B. 2.

Σ' όλα τα σωζόμενα έργα του Σοφοκλή κυριαρχεί το πρόβλημα της ηθικής τάξης. Προκειμένου να κρίνει τις ανθρώπινες πράξεις, αναζητεί τα βαθύτερα κίνητρα και την εσωτερική διάθεση των προσώπων που τις διέπραξαν. Ο Σοφοκλής, τρέφει βαθύ σεβασμό στις μυθικές και θρησκευτικές παραδόσεις της πόλης. Δεν τον προβληματίσαν όμως, όπως τον Ευριπίδη, οι αντιφάσεις ανάμεσα στην μυθική παράδοση και τις ηθικές αντιλήψεις της εποχής του, ούτε τον διέκρινε ο μεταφυσικός προβληματισμός του Αισχύλου. Η παρουσία των θεών είναι πάντοτε αισθητή στο έργο του ᾗ ο άνθρωπος είναι ασταθής και εφήμερος, για αυτό και οι θεϊκοί νόμοι, συγκρινόμενοι με τους ανθρώπινους υπερισχύουν σε όλα.

3. α) *μηνυτής, μήνυσις, μήνυμα, πράκτωρ, πράξις*: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τους ρηματικούς τύπους του κειμένου *προμηνήσης* και *πράσσειν* λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

Μονάδες 5

- β) *θέλημα, ανόσιος, εχθρός, εργάτης, διακήρυξη*: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

Μονάδες 5

B. 3.

α) ενέργεια/κατάσταση: μήνυσις, πράξις
πρόσωπο που ενεργεί: μηνυτής, πράκτωρ
αποτέλεσμα ενέργειας: μήνυμα

β) θέλημα: θέλοις
ανόσιος: ὄσια
εχθρός: ἐχθίων
εργάτης: πανουργήσασα
διακήρυξη: κηρύξης

Επιμέλεια: Κουράκου Γεωργία